

“Dit document is een script van onderwijs dat is bedoeld om via video te worden getoond. In de video worden relevante tekst, dia's, media en afbeeldingen getoond om de presentatie te vergemakkelijken. Daarom is het mogelijk dat deze tekst soms niet vlot leest of dat bepaalde teksten eigenaardig klinken. Daarnaast kunnen er grammaticale fouten voorkomen die niet acceptabel zouden zijn in literair werk. We moedigen u aan om het video-onderwijs te bekijken omdat het een aanvulling is op het schriftelijke onderwijs.”

Tijd: De kalender van onze Schepper: De maan-sabbat onthuld

“Zes dagen mag er werk verricht worden, maar op de zevende dag is het Sabbat, een dag van volledige rust, een heilige samenkomst. Geen enkel werk mag u doen. Het is in al uw woongebieden een Sabbat voor de HEERE.” – Leviticus 23:3

Als je nieuw bent in de overtuiging dat de Sabbat van Jahweh moet worden onderhouden, dan heb je waarschijnlijk nog nooit gehoord van "Maansabbatten". Maar de kans is groot dat je op den duur iemand zult tegenkomen die zich daaraan houdt en dat onderwijst.

We hebben onze uiterste best gedaan om de doctrine van de Maansabbat te begrijpen, en zoals met alles, hebben we besloten die te toetsen aan het Woord van God. We hopen dat we een goede weergave bieden van de Maansabbat doctrine. We delen slechts onze gedachten daarover in de hoop daarmee een waardevolle bijdrage te leveren in de toets aan het Woord van God, zodat gelovigen de doctrine kunnen onderzoeken en overwegen.

Wij hebben dit ontdekt: Net zoals de traditionele Christelijke Sabbat op een andere dag valt dan de Sabbat op de dag die Jahweh heilig heeft gemaakt, is dat ook het geval bij de Maansabbat.

Met deze studie willen we het lichaam van de Messias toerusten met een Bijbelse basis voor het vieren van de Sabbat op de 7e dag van elke week, en aantonen waarom een afwijking daarvan niet Bijbels is.

Er zijn vaak verschillende niveaus van wat mensen als "bewijs" zien. Er zijn mensen die slechts een klein beetje bewijs nodig hebben om een doctrine of geloof aan te hangen, en anderen eisen uitgebreid bewijs voordat ze een doctrine of geloof aannemen. Vanzelfsprekend moeten we erg voorzichtig zijn dat we ons baseren op echt bewijs ter onderbouwing van ons geloof en niet op de uitleg die wij bij het bewijs hebben.

We hebben ontdekt dat iemand die wil kunnen geloven in de Maansabbat zich moet baseren op een bepaalde mate van zeer interpretatief bewijs in plaats van op echt bewijs.

Maar, de literatuur over de Maansabbat is doorspekt van erg zware termen zoals "sluitend bewijs". Als we dit "sluitende bewijs" echter onderzoeken dan wordt duidelijk dat het bewijs dat wordt aangereikt verre van *bewijs* is, laat staan dat het *sluitend* is.

We moeten voorzichtig zijn in het gebruik van dergelijke zware termen en goede rechters zijn in het bepalen of iets al dan niet echt 'bewijs' is.

Dergelijke sterke terminologie kan nogal intimiderend zijn, dus we moeten zelf oordelen of iets al dan niet 'bewijs' is.

Dus, de kern van onze visie op deze doctrine is dat we moeten bepalen "wat echt kan worden gezien als Bijbels feit" en wat eerder *vermoedens* zijn, of een theorie waarbij iemand in een aantal 'aannames' moet geloven in plaats van in echte feiten.

Wat is de Maansabbat?

De Maansabbat ontkent de huidige weekcyclus van 7 dagen en gebruikt de maan om te bepalen wanneer een nieuwe week begint en eindigt. Dus in plaats van de Sabbat te vieren op elke 7^e dag van een 7-daagse week, beginnen aanhangers van de Maansabbat de wekelijkse 7 daagse cyclus omstreeks het begin van elke maan-maand. Een maan-maand wordt gebaseerd op de fases van de maan.

De jaarlijkse feestdagen van Jahweh worden inderdaad bepaald door bepaalde dagen van bepaalde maan-maanden. Te beginnen met de nieuwe maan, wordt het Pascha van Jahweh jaarlijks geslacht op de 14^e dag van de eerste maand. Maar de aanhangers van de Maansabbat geloven dat de reguliere Sabbat op bepaalde dagen van elke maand vallen. Ze kiezen ervoor de reguliere Sabbat te houden op de 8e, 15e, 22e en 29e dag van elke maanmaand.

Er zijn ook mensen die Sabbat vieren op de 7e, 14e, 21e en 28e dag van elke maan-maand, maar om het simpel te houden baseren wij ons hier op het vieren van de 8e, 15e, 22e en 29e dag.

Dit is een illustratie om het te verduidelijken:

Maan-maand							
1	2	3	4	5	6	7	8
	9	10	11	12	13	14	15
	16	17	18	19	20	21	22
	23	24	25	26	27	28	29
							30

Een maancyclus duurt gemiddeld ongeveer 29,53 dagen. Omdat de Maansabbat de gangbare wekelijkse cyclus negeert, kan hun Sabbat op elke dag van de week vallen. Een en ander is volledig afhankelijk van de fases van de maan.

Een groot probleem waar de aanhangers van de Maansabbat tegenaan lopen is het feit dat er soms extra dagen in de maand zijn, waardoor ze de Sabbat soms niet op elke zevende dag kunnen houden. De maan doorloopt een complete cyclus (eerste kwartier, volle maan, laatste kwartier, conjunctie) in ongeveer 29,5 dagen. Omdat we niet met halve dagen kunnen werken betekent dit dat ongeveer de helft van de maan-maanden 29 dagen duurt, terwijl de rest van de maan-maanden uit 30 dagen bestaat.

Dus wat doen de Maansabbat-vierders op de 1e en 30e dag van elke maand? Op dit punt zijn er verschillende inzichten. Alhoewel iedereen spreekt van “Nieuwemaansdagen” viert een aantal deze dagen als verlenging van de Sabbat van de 29e.

Daarmee ontstaat een probleem omdat er Bijbelgedeeltes zijn die laten zien dat er mensen zijn die bouwen (Exodus 40) en intensief reizen (Ezra 7:9) op een Nieuwemaansdag. Ook wordt nergens geboden dat we moeten rusten op een Nieuwemaansdag, behalve op de Nieuwe Maan van de 7^e maand. De nieuwe maan van de 7^e maand is namelijk Bazuinendag.

Deze nieuwe maan is de dag waarnaar in de Bijbel wordt verwezen in Amos 8:5 waarop een aantal mensen hun granen niet konden verkopen op de Nieuwemaansdag.

Andere mensen onthouden zich slechts van commercie of werk op deze dag, maar zijn vrij om allerlei soorten werk te doen zoals grasmaaien, tuinieren, gaten graven, huizen bouwen, reizen en huiswerk maken.

In essentie betekent het dat ze niet echt elke zevende dag rusten. Soms moeten ze zelfs negen dagen wachten totdat ze een dag van rusten hebben. Bijvoorbeeld, als ze de Sabbat houden op de 29^e dag van de maand, dan mochten ze hun dagelijkse werkzaamheden uitvoeren op de 30^e dag van de maand en de 1^e, 2^e, 3^e, 4^e, 5^e, 6^e en 7^e dag van de volgende maand. Dat betekent dat iemand 8 dagen achter elkaar kan werken in plaats van de 6 die Jahweh heeft opgedragen, waarna ze rusten op de 9e dag in plaats van op de 7e dag zoals Jahweh heeft geboden.

Bij zo'n methode wordt Jahweh's gebod om zes dagen te werken en te rusten op de zevende dag, aan het einde van elke maand genegeerd. We zeggen het nog eens. Bij zo'n methode wordt Jahweh's gebod om zes dagen te werken en te rusten op de zevende dag, aan het einde van elke maand genegeerd.

Leviticus 23:3

“ZES dagen mag er werk verricht worden, maar op de ZEVENDE dag is het Sabbat, een dag van volledige rust, een heilige samenkomst. Geen enkel werk mag u doen. Het is in al uw woongebieden een Sabbat voor JHWH.”

Dus hier ontstaat al een serieus probleem waarin de Maansabbat-doctrine niet overeenstemt met het Woord van God.

Maar, we gaan verder... er staat nog meer ter discussie...

Bewijzen de Bijbelteksten over de "Moadiem" Maansabbatten?

Welk bewijs wordt geleverd voor een Maansabbat doctrine?

De Maansabbat doctrine is voornamelijk gebaseerd op drie sleutelgedeelten in de Bijbel.

We gaan de drie Bijbelgedeeltes, die fundamenteel zijn voor de aanhangers van de Maansabbat, bestuderen. Deze teksten worden prominent geciteerd op websites en in studies in een poging hun doctrine te bewijzen. Vaak wordt beweerd dat dit de "sterkste punten" zijn voor de doctrine.

Omdat ze worden gezien als de sterkste punten, gaan wij kijken of deze punten effectief een aantal feiten weergeven. Het eerste Bijbelgedeelte staat in Genesis:

Genesis 1:14-16

En God zei: Laten er lichten zijn aan het hemelgewelf om scheiding te maken tussen de dag en de nacht; en laten zij zijn tot aanduiding ('oot) van vaste tijden (*mo'ed*) en van dagen en jaren! En laten zij tot lichten zijn aan het hemelgewelf om licht te geven op de aarde! En het was zo. En God maakte de twee grote lichten: het grote licht om de dag te beheersen en het kleine licht om de nacht te beheersen; en ook de sterren.

De lichten die hier expliciet worden genoemd zijn de zon (het grote licht), maan (het kleine licht) en de sterren. Een aanhanger van de Maansabbat zal erop wijzen dat de maan, als een van de lichten die aan het firmament staan, werd gemaakt voor de "vaste tijden". Het woord dat is vertaald met "vaste tijden" is het Hebreeuwse woord "Moadiem", en iedereen is het erover eens dat dat "vastgestelde tijden" betekent.

In het Lexicon van Strong staat het als volgt:

4150 mo`ed mo-ee'd' of moled {mo-ee'd'}; of (vrouwelijk) mo'ee-dah (2 Kron. 8:13) {mo-a-da'; van 3259; correct, een afspraak, d.w.z. bepaalde tijd of seizoen; specifiek, een feest; conventioneel een jaar; in de betekenis van, een samenkomst (met een specifiek doel); technisch de samenkomst; ook wel, de ontmoetingsplaats; ook een teken (van te voren afgesproken):--afgesproken (teken, tijd), (plaats van, plechtig) samenkomst, gemeente, (vastgesteld, plechtig) feest, (afgesproken, bepaald) seizoen, plechtig, synagoge, (bepaalde) tijd (afgesproken).

We zien duidelijk dat het bij dit woord gaat om een specifieke afgesproken tijd, in relatie tot de gemeente, in relatie tot feesten en seizoenen.

We bekijken nu de tweede aanwijzing in de Bijbel, de introductie van Jahweh's vastgezette tijden in Leviticus 23:

Leviticus 23:1-3

Jahweh sprak tot Mozes: Spreek tot de Israëlieten en zeg tegen hen: De feestdagen van de HEERE, die u moet uitroepen, zijn heilige samenkomsten. Dit zijn Mijn feestdagen: Zes dagen mag er werk verricht worden, maar op de zevende dag is het Sabbat, een dag van volledige rust, een heilige samenkomst. Geen enkel werk mag u doen. Het is in al uw woongebieden een Sabbat voor Jahweh.

Het woord dat is vertaald met "feestdagen" in vers 2 is opnieuw het Hebreeuwse woord "Moadiem." Let op dat de wekelijkse Sabbat tot de "Moadiem" wordt gerekend. Dit is een heel belangrijk Bijbelgedeelte voor aanhangers van de Maansabbat. Voor hen is het bewijs dat de maan betrokken moet worden bij het bepalen van het tijdstip van de wekelijkse Sabbat.

Omdat de Sabbat wordt gerekend tot de "Moadiem" samen met de andere feesten, waaronder Ongezuurde Broden en het Wekenfeest verderop in het hoofdstuk, en omdat er in Genesis 1:14 staat dat de maan er is voor de "Moadiem", zien de aanhangers van de Maansabbat daarin voldoende reden om de maan te gebruiken voor het bepalen van de reguliere wekelijkse Sabbat.

We gaan nu verder naar het derde en laatste Bijbelgedeelte dat volgens de aanhangers van de Maansabbat een van de "sterkste punten" is voor hun geloof:

Psalm 104:19

Hij heeft de maan gemaakt voor de vaste tijden, de zon weet wanneer hij ondergaat.

Opnieuw wordt hier het Hebreeuwse woord "Moadiem" vertaald met "vaste tijden". Voor hen bewijst dit Bijbelgedeelte zonder twijfel dat de maan moet worden gebruikt voor het bepalen van de wekelijkse Sabbat, als een van de "Moadiem".

Op het eerste gezicht klinkt dit misschien best logisch:

- 1) De maan is voor de "Moadiem."
- 2) De reguliere Sabbat wordt in de Bijbel tot de "Moadiem" gerekend.
- 3) Daarom moet de maan op een of andere manier bijdragen aan het bepalen van de reguliere Sabbat.

Maar, dergelijke logica is niet gebaseerd op alle feiten.

Het is belangrijk dat we ons geloof bouwen op de volledige raad van Jahweh, en niet op wat 'aannemelijk klinkt' aan de hand van een paar Bijbelteksten waarmee we veronderstellen te weten hoe het zit.

Deze logica is NIET gebaseerd op de uitleg dat de maan er is voor de "Moadiem". Deze logica draait om het geloof dat de maan moet worden gebruikt voor het bepalen van ALLE "Moadiem". Het is erg belangrijk om het verschil te begrijpen. Als er voorbeelden in de Bijbel staan waarin de maan niet wordt gebruikt voor het bepalen van "Moadiem", dan heeft dat argument geen enkele basis meer. Waarom? Omdat als er voorbeelden in de Bijbel staan waarbij de maan niet bijdraagt aan het bepalen van zekere "Moadiem", dat laat dat zien dat de maan niet perse hoeft te worden gebruikt bij het vaststellen van de wekelijkse Sabbat.

Dus we gaan kijken:

Richteren 20:38

De mannen van Israël hadden met de mannen die in hinderlaag hadden gelegen, de afspraak (moed) gemaakt dat dezen een grote rookwolk uit de stad zouden laten opstijgen,

In dit Bijbelgedeelte wordt het woord "mo'ed" vertaald als "afspraak". "Mo'ed" is het enkelvoud van "Moadiem". Het is afgeleid van hetzelfde nummer uit Strongs lexicon. Omdat het hier gaat om de afspraak om een rookwolk te laten opstijgen boven de stad, moeten we concluderen dat de maan niet is betrokken bij deze "mo'ed". Het is duidelijk dat we de maan niet kunnen gebruiken om een vuur aan te steken.

Hier in Numeri 28 is het woord vertaald als "vastgestelde tijd":

Numeri 28:2-4

"Gebied de Israëlieten en zeg tegen hen: U moet zorg dragen voor Mijn offergave – Mijn voedsel voor Mijn vuuroffers, voor Mij een aangename geur – door Mij *die* op de ervoor vastgestelde tijd (*moed*) aan te bieden. U moet tegen hen zeggen: Dit is het vuuroffer dat u Jahweh moet aanbieden: elke dag twee lammeren van een jaar oud, zonder enig gebrek, als een voortdurend brandoffer. Het ene lam moet u 's morgens bereiden, het andere lam moet u tegen het vallen van de avond bereiden,

Hier wordt een dagelijks offer in de tempel of tabernakel beschreven. Dagelijks werden er twee lammeren geofferd, een in de ochtend en de andere in de avond. Jahweh zegt "U moet zorg dragen .... door Mij *die* op de ervoor vastgestelde tijd (*mo'ed*) aan te bieden" De "vastgestelde tijd" of "mo'ed" is hier de morgen en de avond. De maan is duidelijk niet betrokken bij het bepalen wanneer het ochtend is of avond, maar toch is hier sprake van "Moadiem". En het is belangrijk om dat te beseffen.

Zoals we zien in Genesis 1:14-16, kunnen de Moadiem worden bepaald door de zon, maan of sterren.

Genesis 1:14-16

En God zei: Laten er lichten zijn aan het hemelgewelf om scheiding te maken tussen de dag en de nacht; en laten zij zijn tot aanduiding van vaste tijden en van dagen en jaren! En laten zij tot lichten zijn aan het hemelgewelf om licht te geven op de aarde! En het was zo. En God maakte de twee grote lichten: het grote licht om de dag te beheersen en het kleine licht om de nacht te beheersen; en ook de sterren.

Dus moeten we ons afvragen op welke manier de zon, maan of sterren zijn betrokken bij de Sabbat. Welke van de drie stelt de Sabbat vast? Nou... als we moeten tellen tot de zevende dag, dan moeten we ons afvragen hoe een Bijbelse dag wordt gedefinieerd. Van zonsondergang tot zonsondergang... dus is de zon het primaire instrument om vast te stellen wanneer het Sabbat is... niet de maan.

Dit laat duidelijk zien dat een aantal van Jahweh's "Moadiem" helemaal niet te maken heeft met de maan. Net zoals niet alle Moadiem de sterren nodig hebben.

Het is waar dat Jahweh de maan heeft aangesteld voor de "Moadiem," maar blijkbaar niet voor ALLE "Moadiem", zoals aanhangers van de Maansabbat suggereren. Dus hun aanname dat ALLE "Moadiem" van Jahweh uitgaan van de maan (en dus de Sabbat ook met de maan te maken heeft) is gewoon niet waar. Om dat te bewijzen willen we je wijzen op de context van

Psalm 104:19:

Psalm 104:18-19

De hoge bergen zijn voor de steenbokken, de rotsen zijn een toevluchtsoord voor de klipdassen. Hij heeft de maan gemaakt voor de vaste tijden, de zon weet wanneer hij ondergaat.

Als we uitgaan van het geloof van de aanhangers van de Maansabbat, dan wordt het duidelijk dat ze toevoegen aan het geïnspireerde woord van Jahweh, als ze zeggen dat Jahweh "de maan heeft aangesteld voor ALLE 'Moadiem' en ALLE 'Moadiem' dus gebruik moeten maken van de maan."

Om dat te bewijzen hoeven we alleen de context van Psalm 104:19 erbij te pakken. Neem even de tijd en kijk naar het voorgaande vers, waarin een soortgelijke zinsopbouw wordt gebruikt. Er staat "*de hoge bergen zijn voor de steenbokken*". Als iemand die de Maansabbat viert consequent is in zijn geloof, dan loopt hij tegen het volgende aan:

ALS: Jahweh "de maan heeft aangesteld voor ALLE 'Moadiem' en ALLE 'Moadiem' gebruik moeten maken van de maan"

DAN (uitgaande van dezelfde logica): heeft Jahweh "de hoge heuvels gemaakt voor ALLE steenbokken en moeten ALLE steenbokken de hoge heuvels gebruiken".

Dat is natuurlijk belachelijk, maar het laat zien dat het vanuit een logisch denkkader niet houdbaar is om zo dogmatisch te zijn dat ALLE 'Moadiem' gebruik moeten maken van de maan. Anders kun je verder gaan met vers 20 en ontdekken dat ALLE bosdieren ten minste een keer per nacht moeten opstaan om rond te kruipen. Al met al is het dus duidelijk dat de stelling dat alle "Moadiem" van Jahweh gebruik moeten maken van de maan, niet waar is.

De betekenis van het woord "Moadiem" in het Hebreeuws is ruimer dan de aanhangers van de Maansabbat doen geloven, en als je hun rigide interpretatie van Psalm 104:19 nader onderzoekt, wordt het vanuit basis hermeneutiek weerlegd.

En zoals we al hebben vastgesteld is de Sabbat een tellen van dagen, zoals wordt beschreven in Genesis 1, en moet juist de zon worden gebruikt om de dagen te tellen. We moeten voorzichtig zijn met deze dingen. Iedereen kan een Bijbelgedeelte uit de context halen waardoor het binnen hun theologie lijkt te passen. Maar om de volledige betekenis van Hebreeuwse woorden te begrijpen moeten we de betekenis en context van verschillende Bijbelgedeeltes consistent onderzoeken. Als we dat doen, dan komt de ware betekenis aan het licht. De zon wordt gebruikt voor de Sabbat, niet de maan.

Dus bij ons roept dit alles de volgende vraag op: ***"Als deze Bijbelteksten de 'sterkste punten voor de Sabbat op basis van de maan' zijn, en de uitleg die daarbij wordt gegeven tamelijk ongegrond blijkt, wat zegt dat dan over de zwakkere punten van deze doctrine?"***

Omdat er geen enkel Bijbelgedeelte is dat ons vertelt dat de maan moet worden betrokken bij de wekelijkse Sabbat, is er geen echt Bijbelse basis voor het houden van de Maansabbat.

Bewijzen vastgestelde Sabbatten de Maansabbatten?

Het tweede van de "sterkste punten voor de Sabbat aan de hand van de maan" is de plaats in de Bijbel waarin staat dat de Sabbat van Jahweh valt op dagen van de maand die volgens Maansabbatariërs een Sabbat is.

Het valt niet mee om te bepalen waarom dit zelfs maar een sterk punt wordt genoemd. Omdat er een kans van een op zeven is dat zoiets gebeurt als de weken onafhankelijk zijn van de maancyclus, komt het gemiddeld bijna twee keer per jaar voor. Het feit dat een daarvan in de Bijbel wordt genoemd bewijst helemaal niets.

Om de doctrine van de Maansabbat vast te stellen moet je bewijzen dat de Maansabbat op een specifieke dag van de maan-maand viel, gedurende twee of meer maanden op rij. Dat zou onmogelijk zijn bij de terugkerende wekelijkse cyclus. Maar ondanks de dappere pogingen van Maansabbatariërs, is zoiets nog nooit bewezen.

Er zijn slechts een of twee plaatsen in de Bijbel van waaruit misschien kan worden bewezen dat de Sabbat van Jahweh op een specifieke dag van de maand viel. De eerste kun je vinden als je Exodus 16:1 onderzoekt waarbij de tocht van Israël door de wildernis van Sin wordt geplaatst op de 15e dag van de 2e maand:

Exodus 16:1

Zij braken op uit Elim en heel de gemeenschap van de Israëlieten kwam in de woestijn Sin, die tussen Elim en de Sinai ligt. Dat was op de vijftiende dag van de tweede maand nadat zij uit het land Egypte waren vertrokken.

Op de volgende dag (de 16e dag van de maand), begon Jahweh manna te geven vanuit de hemel en zei Hij hun dat ze twee keer zo veel moesten verzamelen op de zesde dag, wat de 21e dag van de maand zou zijn:

Exodus 16:22-23

Op de zesde dag gebeurde het dat zij een dubbele hoeveelheid brood verzamelden, twee gomers voor één persoon. Al de leiders van de gemeenschap kwamen dat aan Mozes vertellen. Hij zei toen tegen hen: Dat is het wat Jahweh gesproken heeft. Morgen is het de rustdag, de heilige Sabbat voor Jahweh! Wat u bakken wilt, bak het, en kook wat u koken wilt, en laat alles wat er overblijft voor uzelf liggen om het tot de volgende morgen te bewaren.

Als we ervan uitgaan dat er in Exodus 16 geen dagen waren waarover de Bijbel niet spreekt, dan zou de Sabbat van de zevende dag op de 22^e dag van de maand vallen. Natuurlijk is het feit dat we een Bijbelgedeelte vinden waarin de Sabbat toevallig op de 22e dag van de maand valt, geen steekhoudend bewijs voor de Maansabbat doctrine. Zoals we hiervoor al hebben genoemd gebeurt dat gemiddeld ongeveer twee keer per jaar.

Eigenlijk doen deze Bijbelgedeeltes de Maansabbat doctrine meer kwaad dan goed. Jahweh gaf zes dagen Manna maar gaf geen Manna op de Sabbat:

Exodus 16:24-30

Zij lieten het staan tot de *volgende* morgen, zoals Mozes geboden had, en *nu* stonk het niet en waren er geen maden in. Toen zei Mozes: Eet dit vandaag, want vandaag is het de Sabbat voor Jahweh. U zult het vandaag buiten niet vinden. Zes dagen moet u het verzamelen, maar op de zevende dag is het Sabbat. Dan zal het er niet zijn. Het gebeurde echter op de zevende dag dat *sommigen* van het volk eropuit gingen om *brood* te verzamelen, maar zij vonden niets. Toen zei Jahweh tegen Mozes: Hoelang weigert u *nog* Mijn geboden en Mijn wetten in acht te nemen? Zie, omdat Jahweh u de Sabbat gegeven heeft, daarom geeft Hij u op de zesde dag brood voor twee dagen. Ieder moet op zijn plaats blijven! Niemand mag er op de zevende dag vanuit zijn *verblijfplaats* op uit gaan! Zo rustte het volk op de zevende dag.

Let op dat er staat: "*Hoelang weigert u nog Mijn geboden en Mijn wetten in acht te nemen? Zie, omdat Jahweh u de sabbat gegeven heeft, daarom geeft Hij u op de zesde dag brood voor twee dagen.*"

Jahweh probeerde hen te leren op welke dag de Sabbat viel, door hen brood voor twee dagen te geven. Ze kregen manna voor de 6^e en de 7^e dag van de week, zodat ze het niet zouden gaan verzamelen op de Sabbat.

Bij een Maansabbat loopt het met dergelijke principes spaak aan het einde van de maand. Gaf Jahweh toen drie of vier keer zoveel manna zodat Israël de 29^e, 30^e en 1^e dag van de volgende maand in acht konden nemen? Of gaf Hij de dubbele portie manna op de 28^e dag van de maand en stond Hij hen toe om op de 30^e en 1^e dag van de volgende maand (nieuwe maandagen) opnieuw Manna te verzamelen? Op beide manieren zou het in conflict zijn met het principe dat Jahweh leerde in Exodus 16.

Of Jahweh gaf vier keer zoveel manna op de 28^e dag, zodat het genoeg was voor de 28^e, 29^e, 30^e en 1^e, of Hij stuurde manna voor de 7-8 dagen die volgden op de 29^e dag van de Maanmaand (al is dat in strijd met het principe "Zes dagen moet u het verzamelen").

Als we echt gaan nadenken over de doctrine van de Maansabbat, dan kunnen we er steeds minder mee. Het tweede Bijbelgedeelte waarbij wordt aangedragen dat er een Sabbat valt op een van de dagen van de Maansabbat, was in de week waarin Jesjoea stierf aan het hout. De dag na Zijn dood was duidelijk een soort Sabbat:

Johannes 19:30-31

Toen Jezus dan de zure wijn genomen had, zei Hij: Het is volbracht! En Hij boog het hoofd en gaf de geest. Opdat de lichamen niet aan het kruis zouden blijven op de Sabbat, omdat het de voorbereiding was (want de dag van die Sabbat was een grote dag), vroegen de Joden dan aan Pilatus of hun benen gebroken en zij weggenomen mochten worden.

We weten dat Jesjoea werd gedood op de dag waarop het Paaslam werd geslacht, en dat is de 14^e dag van de 1^e maand. Als we ervan uitgaan dat de genoemde Sabbat de wekelijkse Sabbat is, dan zou de 15^e dag van de 1^e maand inderdaad een Sabbat zijn. Maar:

Mattheus 12:40

Want zoals Jona drie dagen en drie nachten in de buik van de grote vis was, zo zal de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten in het hart van de aarde zijn.

Als Jesjoea het hier had over Zijn tijd in het graf, en we de uitdrukking "drie dagen en drie nachten" letterlijk nemen en niet als een manier van spreken zien, dan zou dat betekenen dat Jesjoea stierf op de 4e dag van de week.

We weten dat de vrouwen het graf bezochten op de 1e dag van de week en dat Jesjoea toen net was opgestaan. Als we dan terugrekenen met drie dagen en drie nachten in het graf, dan komen we uit bij de 4^e dag van de week, de dag die wij "woensdag" noemen.

Dat zou betekenen dat de Sabbat die in Johannes 19:31 wordt genoemd een feestsabbat was (15e dag van de feestmaand, Feest van Ongezuurde Broden) in plaats van een wekelijkse Sabbat. Dat zou dan duidelijk in strijd zijn met de Maansabbat doctrine.

Maar zelfs als de "drie dagen en drie nachten" een manier van zeggen is en Jesjoea stierf op de 6e dag van de week zoals de meerderheid van het Christendom beweert, dan bewijst het feit dat de Sabbat van Jahweh op de 15^e dag van de maand viel niet dat die altijd op de 15^e dag van de maand valt.

Mensen die de Maansabbat vieren houden zich er echter aan vast aan deze "vastgestelde sabbatten" en het dogmatische "Sabbat is een Mo'ed" de twee sterkste punten zijn voor een Sabbat aan de hand van de maan, zoals we al eerder hebben besproken.

We kunnen alleen maar zeggen dat dergelijk bewijs om de waarheid van een doctrine vast te stellen veel te wankel is, zeker voor iets belangrijks als het onderhouden van het vierde gebod!

De basis op grond waarvan we iets tot een "feit" maken is erg belangrijk. Als iemand een feitelijk statement maakt, dan moet hij bewijs hebben om dat te ondersteunen. Zelfs hun zogenaamde twee "sterkste punten" zijn niet erg overtuigend.

Dus in welke Bijbelgedeelten wordt de ware Sabbat uitgeroepen?

Een serieus probleem met de doctrine van de Maansabbat is het ontbreken van duidelijke uitleg daarvoor in de Bijbel. Heel anders zou het zijn als er twee Bijbelgedeeltes zouden zijn die elkaar tegen lijken te spreken en men zou gaan uitzoeken waarom dat zo lijkt. Maar er is niets in het patroon van de wekelijkse Sabbat te vinden dat in strijd is met de Bijbel. Het lijkt erop dat niemand die het sabbatgebod in Leviticus 23 of Exodus 20 las, naast het verslag over de schepping, de doctrine van de "Maansabbat" zag. Nergens in de Bijbel wordt geboden:

Op de dagen die volgen op de maandelijke nieuwe maan mag je zes dagen werken, maar de zevende dag is de Sabbat van Jahweh uw God. Dit moet je vier weken lang zo doen. Vervolgens mag je, afhankelijk van het begin van de nieuwe maan, je 1 a 2 dagen niet bezig houden met handel of betaald werk. Daarna moet je opnieuw beginnen met tellen zodat je het patroon 'Zes dagen zult u werken, maar de zevende dag is de Sabbat van volledige rust' kunt hervatten.

Het is duidelijk dat Jahweh zoiets nooit heeft gezegd, maar dat is wel het gebod wat de meeste aanhangers van de Maansabbat onderhouden. Het is niets meer dan een gebod van mensen omdat het nergens in de Bijbel staat. Laten we niet vergeten dat Jahweh zei:

Deuteronomium 12:32

Dit alles wat ik u gebied, moet u nauwlettend in acht nemen. U mag er niets aan toevoegen en er *ook* niets van afdoen.

Het ontbreken van een dergelijk gebod is volgens ons funest voor de doctrine van de Maansabbat. Ten diepste betekent het dat we moeten veronderstellen dat Jahweh dacht dat mensen deze dingen al wisten, en altijd zouden weten, en dat Hij het daarom niet behoefde uit te leggen.

Maar...

Als Jahweh van mensen verwachtte dat ze zes dagen zouden werken en de Sabbat op de zevende dag zouden houden in een ononderbroken, terugkerend patroon, is het niet moeilijk te snappen dat Hij alleen maar behoefde te gebieden dat we zes dagen moeten werken en op de zevende moeten rusten – zonder verdere uitleg. En laat dat nou precies zijn wat Hij deed:

Exodus 20:9-10a

Zes dagen zult u arbeiden en al uw werk doen, maar de zevende dag is de Sabbat van Jahweh, uw God.

Exodus 23:12a

Zes dagen moet u uw werk doen, maar op de zevende dag moet u rusten

Exodus 31:15

Zes dagen zal er werk verricht worden, maar op de zevende dag is het Sabbat, een dag van volledige rust, heilig voor Jahweh.

Exodus 31:17

Hij zal tussen Mij en de Israëlieten voor eeuwig een teken zijn, want Jahweh heeft in zes dagen de hemel en de aarde gemaakt, en op de zevende dag heeft Hij gerust en Zich verkwikt.

Exodus 34:21

Zes dagen moet u arbeiden, maar op de zevende dag moet u rusten.

Exodus 35:2

Zes dagen moet er werk verricht worden, maar de zevende dag moet heilig voor u zijn, een Sabbat, een dag van volledige rust, voor Jahweh.

Deuteronomium 5:13-14

Zes dagen zult u arbeiden en al uw werk doen, maar de zevende dag is de Sabbat van Jahweh, uw God.

Als we geen creatief lezen toepassen, en de Bijbel gewoon letterlijk nemen en er niet aan toevoegen, dan kunnen we slechts tot de conclusie komen dat de Sabbat van Jahweh in een doorlopende cyclus van zeven (wekelijkse) dagen valt. Er is echt geen ruimte voor een andere uitleg. *Zes dagen werk je, en je rust op de zevende.*

Om verder te laten zien dat een terugkerend patroon de bedoeling was, gaan we terug naar het begin van de schepping waar we de Sabbat vinden die Jahweh Zelf heeft ingesteld. Zoals we weten spreekt Genesis 1 over zes dagen waarin Jahweh de hemelen en de aarde schiep. Elk van die dagen omvatte een "avond en morgen". Jahweh zei dat elk van die "avonden en morgens" specifieke dagen van een week waren. Als de zevende dag dan aanbreekt in Genesis 2, zegt Jahweh dat Hij op die dag rustte van Zijn werk, en dat Hij die dag zegende en heiligde:

Genesis 2:1-3

Zo zijn de hemel en de aarde voltooid, en heel hun legermacht. Toen God op de zevende dag Zijn werk, dat Hij gemaakt had, voltooid had, rustte Hij op de zevende dag van al Zijn werk, dat Hij gemaakt had. En God zegende de zevende dag en heiligde die, want daarop rustte Hij van al Zijn werk, dat God schiep door het te maken.

Later, toen de Tien Geboden werden gegeven, zei Jahweh:

Exodus 20:8-11

Gedenk de sabbatdag, dat u die heiligt. Zes dagen zult u arbeiden en al uw werk doen, maar de zevende dag is de Sabbat van Jahweh, uw God. Dan zult u geen enkel werk doen, u, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw slaaf, noch uw slavin, noch uw vee, noch uw vreemdeling die binnen uw poorten is. Want in zes dagen heeft Jahweh de hemel en de aarde gemaakt, de zee, en al wat erin is, en Hij rustte op de zevende dag. Daarom zegende Jahweh de sabbatdag, en heiligde die.

Kijk nu zorgvuldig naar wat Jahweh zei. *Hij zegende en heiligde een dag. Hij noemde het twee keer "de Sabbat" en twee keer noemde Hij het "de zevende dag".*

Neem even de tijd om hier over te peinzen:

Het feit dat Jahweh een specifieke dag zegende en heiligde... laat duidelijk zien dat we een cyclisch patroon moeten volgen. Als dat cyclische patroon ooit wordt onderbroken door extra dagen, dan verdwijnt die ene specifieke (7^e dag)!

Als Jahweh de 8e, 15e, 22e en 29e dag van elke maand wilde zegenen en heiligen, dan zou Hij moeten zeggen dat Hij die specifieke dagen van de maand zegende en heiligde. Met andere woorden, het zegenen en heiligen zou dan in de context van meerdere dagen van een maand vallen, niet op een specifieke dag van een 7-daagse week. Dus het feit dat er een dag is die de Sabbat wordt genoemd, laat zien dat je de week niet kunt onderbreken.

Om dat nog duidelijker te maken, gaan we terug naar het begin, om de dingen vanuit het perspectief van Adam te bekijken. Jahweh had zojuist de hemelen en de aarde gemaakt in zes dagen. De Sabbat was geheiligd en voorbij gegaan. Alles was prachtig en perfect. En dan? De volgende dag is blijkbaar de dag om het gebod van Jahweh te vervullen, werken in de tuin.

Als wij Adam waren, wat zouden wij dan doen als er zes “avonden en morgens” voorbij gingen? We zouden natuurlijk de zevende dag heiligen, de specifieke dag die Jahweh heilig had verklaard. En dan? Er komen nog meer avonden en morgens aan, wat moeten we daarop doen?

Het zou logisch zijn dat we ervoor zouden kiezen weer zes dagen te werken en op de zevende dag te gaan rusten. Daarmee is de zevendaagse weekcyclus geboren vanaf het moment dat Jahweh rustte op de zevende dag en de mens de opdracht gaf hetzelfde te doen. Het is zo duidelijk als wat, en niet moeilijk te begrijpen.

Stel je nu eens voor dat Jahweh de Maansabbat instelde bij de schepping. Na drie weken een zevendaagse week te hebben gevolgd, waarbij Jahweh een specifieke dag Sabbat had genoemd, gaan er weer zes "avonden en morgens" voorbij, en wat doen we dan? We rusten opnieuw op een specifieke dag, de zevende dag. En dan? Op dit punt verschillen Maan-sabbatariërs onderling van mening.

Er zijn er die zeggen dat als wij Adam waren, we zouden rusten op de achtste dag, en daarna ook op de negende dag als de maan nog niet is vernieuwd. Maar waarom? Het past niet in welk patroon dan ook dat Jahweh in de schepping heeft gelegd. We zouden “de Sabbat” niet meer op die ene specifieke, zevende dag houden.

Om dat patroon te kunnen doorbreken, moeten we het concept van Sabbat houden op de ene specifieke dag, de zevende dag, die Jahweh heilig heeft gemaakt, loslaten! Er zijn ook Maan-sabbatariërs die zeggen dat Adam zich slechts hoefde te onthouden van handel en/of werken op de achtste en negende dag. Maar in de tijd van Adam was er niemand met wie hij kon handelen, en er was ook niemand die Adam betaalde voor zijn werk.

In feite zou Adam in deze uitleg het onderhoud van de hof van Eden hebben hervat op de dag na de Sabbat en zou daar 7 of 8 dagen mee verder zijn gegaan, waarna hij op de negende dag rustte.

Het feit dat hij 7 of 8 dagen zou kunnen blijven werken is een overtreding van het patroon dat Jahweh in Genesis heeft gevestigd. De zevende dag gaat voorbij en wordt genegeerd als je de Sabbat op deze manier wilt uitleggen. De waarheid is dat Jahweh niet twee dagen rustte en ook geen drie. Hij zei niet dat we een of twee dagen per maand een half-rust moesten houden na de 4^e Sabbat van de maand.

Dit is een gebod van mensen.

Jahweh verklaarde een specifieke dag heilig.
Hij werkte zes dagen en rustte op de zevende dag.

We moeten Zijn patroon volgen in het houden van de heilige Sabbat, zoals Hij dat hier aangeeft:

Exodus 20:11

Want in zes dagen heeft Jahweh de hemel en de aarde gemaakt, de zee, en al wat erin is, en Hij rustte op de zevende dag. Daarom zegende Jahweh de sabbatdag, en heiligde die.

Er staat: *"Jahweh zegende de zevende dag en heiligde die."*

Zie je dat er **niet** staat *"God zegende de zevende dag, en soms zijn de achtste en negende dag ook gezegend en geheiligd, al naar gelang de nieuwe maan is verschenen"*.

Er is maar een dag in een week die Jahweh heeft geheiligd, en dat is de zevende dag van de week. Het bestaat niet dat een week een achtste of negende dag heeft. Als dat zo zou zijn, dan wordt het patroon dat bij de schepping is gevestigd, overhoop gegooid.

Een Sabbat kon dan een, of twee of zelfs drie dagen duren – waardoor het patroon van een heilige dag per cyclus verdwijnt. Als je er voor kiest om 7 of 8 dagen te werken, in plaats van te rusten op de extra dagen, dan verdwijnt het heiligingspatroon van de zevende dag .

Maansabbatariërs die deze tegenstelling erkennen noemen de dagen die aan het eind van de maand overblijven "non-dagen." Met andere woorden, die dagen aan het eind van de maand zijn eigenlijk helemaal geen echte dagen. Ze zijn eigenlijk niets.

We kunnen dat natuurlijk allemaal beweren...

Maar we weten uit Genesis 1 dat een dag bestaat uit een avond en een morgen. De dagen aan het eind van de maanden van Jahweh zijn dagen met een avond en een morgen, hoe je het ook wendt of keert. Twee of drie "avonden en morgens" gaan voorbij, dus het zijn wel degelijk "dagen."

We kunnen ons hoofd niet in het zand steken en net doen alsof ze niet bestaan, zodat we kunnen blijven geloven wat we willen geloven. De waarheid is, dat het concept van een week van 8 of 9 dagen niet in de Bijbel voorkomt. In feite is het zelfs in strijd met de Bijbel.

In het Hebreeuws zijn het getal zeven en het woord dat wordt vertaald met "week" afkomstig van dezelfde stam die gewoon "zeven" betekent.

In het lexicon van Strong wordt "week" (#7620) als volgt gedefinieerd:

7620 sjavoea of sjavoean; ook (vrouwelijk) sj'voea; correct, passief element van 7650 als afgeleide van 7651; letterlijk, gezevend oftewel een week (specifiek, van jaren):--zeven, week.

Het theologische woordenboek van het Oude Testament zegt:

Sjavoea- periode van zeven, een week, het Wekenfeest.

Deze term staat twintig keer in het OT, en verwijst dan altijd naar een periode van zeven. Het woord is duidelijk afgeleid van sjeva en kan letterlijk worden vertaald als een "periode van zeven".

Zie je dat in deze verwijzing staat dat "Sjavoea" is afgeleid van "Sjeva"? Het woord dat overal in de Bijbel wordt vertaald als "zeven" is "Sjeva".

7651 sjeva of (mannelijk) sjieva; van 7650; een primitief hoofdtelwoord; zeven (als heilige volheid); in bijwoordelijke zin ook wel zeven keer; in de zin van een week; verder, een ongedefinieerd getal:--(+ en) zeven(-maal),-s, (-tien, -tiende), -de, keer). Vgl. 7658.

"Sjavoea" is gewoon een andere vorm van hetzelfde woord. "Sjeva" wordt meer dan 350 keer in de Bijbel vertaald met "zeven". Het is duidelijk dat het woord "week" niet los kan worden gezien van het getal zeven. De enige reden waarom een "week" in het Hebreeuws "sjavoea" wordt genoemd, is omdat ze altijd zeven dagen telt. En daarom kan een week geen 8 of 9 dagen zijn.

We lezen in het theologische woordenboek van het Oude Testament al dat het woord dat wordt vertaald als "week" in letterlijke zin een "periode van zeven" is. Het zou in het Hebreeuws een duidelijke tegenstelling zijn om te spreken over een "acht-daagse week", omdat je letterlijk zou zeggen "een periode van zeven die acht dagen duurt".

Net zoals "dozijn" altijd een aanduiding is voor twaalf in onze taal, betekent "week" in het Hebreeuws altijd zeven. Dus een week van 8 of 9 dagen komt absoluut niet voor in de Bijbel. Als we beweren dat het wel bestaat, voegen we toe aan het Woord van Jahweh.

Natuurlijk is hun oplossing om die dagen niet te tellen en ze "non-dagen" te noemen, omdat ze niets anders kunnen zeggen. Hun standaard antwoord is "die dagen tellen niet mee". Maar in de Bijbel staat het tegenovergestelde. In de Bijbel staat dat een "avond en morgen" een dag is. We kunnen een dag niet een non-dag noemen als een dag volgens de Bijbel uit een avond en een morgen bestaat ...

En slechts een van de dagen die volgens hen non-dagen zijn, wordt in dit vers "dag" genoemd:

Haggai 1:1-2

In het tweede jaar van koning Darius, in de zesde maand, op de eerste dag (3117, "jom") van de maand, kwam het woord van Jahweh, door de dienst van de profeet Haggai, tot Zerubbabel, de zoon van Sealthiël, landvoogd van Juda, en tot Jozua, de zoon van Jozadak, de hogepriester: Zo spreekt Jahweh van de legermachten: Dit volk zegt: De tijd is nog niet gekomen, de tijd om het huis van Jahweh te herbouwen.

Met een dergelijke logica zijn er 1-2 dagen per maand waarop je, in de context van een week, niet eens leeft. Op de 30e dag van de maand en de 1e dag van de maand, houdt de week op te bestaan! De dagen komen en gaan, maar je moet doen alsof ze er niet zijn.

De waarheid is dat we de Sabbat niet op "de zevende dag" vieren als een week wordt aangevuld met extra dagen. Als we het patroon veranderen dat Jahweh in de schepping heeft gelegd, dan laten we het voorbeeld van Jahweh los en houden we de Sabbat op een andere dag. De Sabbat is dan niet meer op de "de zevende dag".

Maansabbatiërs beginnen de nieuwe week op de dag na de nieuwe maan. Maar als de weken worden bepaald door de fasen van de maan, dan betekent dit dat Jahweh de aarde heeft geschapen, de maan heeft geschapen, die in hun rondgang heeft geplaatst en misschien nog een dag heeft gewacht na de nieuwe maan voordat de eerste week begon!

Maar de maan was nog niet gemaakt en op haar plaats aan de hemel gesteld tot de 4e dag:

Genesis 1:16-19

En God maakte de twee grote lichten: het grote licht om de dag te beheersen en het kleine licht om de nacht te beheersen; *en* ook de sterren. En God plaatste ze aan het hemelgewelf om licht te geven op de aarde, om de dag en de nacht te beheersen en om scheiding te maken tussen het licht en de duisternis. En God zag dat het goed was. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de vierde dag.

Dus er was geen zon om licht te geven op aarde, en geen maan om dat licht te reflecteren naar de aarde (waardoor de maanfasen ontstaan) tot de 4e dag van de week. Als we moeten geloven dat elke week wordt bepaald door de fases van de maan, levert dat weer een directe tegenstelling op.

Als Jahweh ons het patroon van de Maansabbat had willen geven, en dat patroon moet worden gevonden in de schepping van de wereld, waarom heeft Hij de wereld dan niet geschapen met een maan-maand, waarbij we niet op elke zevende dag rusten, maar op bepaalde dagen van de maand, zodat we een accuraat patroon van Sabbatvieren kunnen aanhouden?

Natuurlijk had Jahweh de hemelen en de aarde in een ogenblik kunnen scheppen, maar in plaats daarvan initieerde hij het concept van een "week" zodat we Zijn voorbeeld van zes dagen werken en op de zevende rusten zouden volgen. De Maansabbat doorbreekt dat patroon aan het einde van elke maand doordat we dan zes dagen fysiek werk doen en op de 7e, 8e en misschien zelfs op de 9e dag -OF- 7 tot 8 dagen fysiek werk doen en rusten op de 9e dag.

Leviticus 23:3

Zes dagen mag er werk verricht worden, maar op de zevende dag is het Sabbat, een dag van volledige rust, een heilige samenkomst. Geen enkel werk mag u doen. Het is in al uw woongebieden een Sabbat voor Jahweh.

De meest logische en duidelijke keus is te doen wat Jahweh zei.

Werk zes dagen en rust op de zevende.

Dat is het patroon dat ons in de Bijbel wordt gegeven.

Jahweh heeft nooit specifieke dagen van de maand aangewezen als Zijn reguliere Sabbatten, maar voor al Zijn feestdag Sabbatten wordt wel een specifieke dag van de maand genoemd.

Spreekt dat geen boekdelen?

Leviticus 23:3-7

Zes dagen mag er werk verricht worden, maar op de zevende dag is het Sabbat, een dag van volledige rust, een heilige samenkomst. Geen enkel werk mag u doen. Het is in al uw woongebieden een Sabbat voor Jahweh. Dit zijn de feestdagen van Jahweh, de heilige samenkomsten, die u op hun vastgestelde tijd moet uitroepen. In de eerste maand, op de veertiende *dag* van de maand, tegen het vallen van de avond, is het Pascha voor Jahweh. En op de vijftiende dag van die maand is het Feest van de ongezuurde *broden* voor Jahweh. Zeven dagen *lang* moet u *dan* ongezuurde *broden* eten. Op de eerste dag moet u een heilige samenkomst hebben. Geen enkel dienstwerk mag u *dan* doen.

Valt het je ook op dat Jahweh ons informeert dat de eerste dag van het Feest van Ongezuurde Broden, valt op de 15e dag van de eerste maand, een dag waarop “geen dienstwerk” mag worden gedaan?

Als de 15^e dag van elke maand sowieso een reguliere Sabbat is, waarom moet Hij ons dan informeren dat er op die dag moet worden gerust? De reguliere Sabbat is een herinnering aan de zeven scheppingsdagen.

De heilige dagen die verspreid over het jaar vallen, worden gevierd op specifieke dagen van het jaar, als herinnering aan andere daden van Jahweh, zoals de herinnering aan de uittocht van Israël uit Egypte, enz. Maar de Sabbat is aan ons gegeven om de schepping van de wereld te gedenken en te rusten zoals Jahweh deed.

We moeten doen wat Hij deed en al ons werk in zes dagen doen, maar op een specifieke dag, de zevende, moeten we rusten. De dag die Jahweh heeft geheiligd en die wij moeten “gedenken” op een specifieke dag, de zevende, en die moeten we "heiligen".

Hoe moeten we tellen tot Pinksteren, of in het Hebreeuws, Sjavoe’ot?

Een duidelijk probleem met de Maansabbat is dat het in strijd is met de manier waarop het Wekenfeest moet worden onderhouden. We krijgen de opdracht om 7 Sabbatten te tellen vanaf de Sabbat die in het Feest van Ongezuurde Broden valt. Dat zijn 49 dagen. Daarna staat er dat we uitkomen op de 50e dag als we tellen tot de dag na de zevende Sabbat:

Leviticus 23:15-16

U moet dan vanaf de dag na de Sabbat gaan tellen, vanaf de dag dat u de schoof van het beweegoffer gebracht hebt. Zeven volle weken zullen het zijn. Tot de dag na de zevende Sabbat moet u vijftig dagen tellen. Dan moet u Jahweh een nieuw graanoffer aanbieden.

We gaan kijken of een Maan-sabbatariër dit kan inpassen. De kleine getallen verwijzen naar de 50 dagen die worden geteld vanaf de dag na de Sabbat tijdens het Ongezuurde Brodenfeest.:

Abib (Eerste maand)

1	2	3	4	5	6	7	8	
	9	10	11	12	13	14	15	<-- 1e dag van feest
	16 ₁	17 ₂	18 ₃	19 ₄	20 ₅	21 ₆	22 ₇	
	23 ₈	24 ₉	25 ₁₀	26 ₁₁	27 ₁₂	28 ₁₃	29 ₁₄	30 ₁₅
1 ₁₆	2 ₁₇	3 ₁₈	4 ₁₉	5 ₂₀	6 ₂₁	7 ₂₂	8 ₂₃	
	9 ₂₄	10 ₂₅	11 ₂₆	12 ₂₇	13 ₂₈	14 ₂₉	15 ₃₀	
	16 ₃₁	17 ₃₂	18 ₃₃	19 ₃₄	20 ₃₅	21 ₃₆	22 ₃₇	
	23 ₃₈	24 ₃₉	25 ₄₀	26 ₄₁	27 ₄₂	28 ₄₃	29 ₄₄	
1 ₄₅	2 ₄₆	3 ₄₇	4 ₄₈	5 ₄₉	6 ₅₀	7	8	

Zoals je in deze kalender ziet, past het Wekenfeest niet in het model van de Maansabbat. In de Bijbel zei Jahweh dat we 50 dagen moeten tellen "tot de dag na de zevende Sabbat". In deze Maansabbat kalender is het onmogelijk dat de 50e dag “de dag na de zevende Sabbat” is.

In feite kan Pinksteren/Sjavoe'ot nooit "de dag na de zevende Sabbat" zijn als we Maansabbatten aanhouden. Dus, het houden van de Maansabbat is opnieuw in strijd met de Bijbel.

En als we historische gegevens onderzoeken?

Historische informatie kan van pas komen als we proberen om de waarheid te achterhalen van iets wat voor ons niet duidelijk wordt uit de Bijbel. Ook al zijn wij ervan overtuigd dat de Bijbel duidelijk is over de Sabbat op de zevende dag, die elke zeven dagen plaatsvindt, kan het voor mensen die nog niet overtuigd zijn toch nuttig zijn om historische bronnen te bestuderen.

Aanhangers van de Maansabbat mogen graag referenties uit een aantal encyclopedieën aanhalen, waarin staat dat de week van oorsprong verbonden was met de maankalender. Als we ten aanzien van historische data uitgaan van dergelijke encyclopedieën, kunnen we ons afvragen of de maan iets te maken had met het vaststellen van de weken.

Maar in feite zijn de meeste van die referenties heel oud en baseren ze zich op theorieën die uitgaan van de idee dat de Bijbel niet is geschreven en geïnspireerd door Jahweh.

Dergelijke artikelen zijn vaak geschreven door mensen die over dezelfde historische data beschikken als wij, maar over het algemeen zelf niet in de Bijbel geloven, en Jahweh slechts zien als een of andere "stammengod".

Omdat ze niet in de Bijbel geloven, beweren ze dat de Sabbat van oorsprong was verbonden aan de maan. Dat is gerelateerd aan de veronderstelling dat de kinderen van Israël het houden van de Sabbat hebben overgenomen uit hun tijd in Babylon, of uit een andere heidense cultuur waarin de maan werd gebruikt voor het vaststellen van maandelijks vieringen.

Maar als we dit onderwerp vanuit historisch oogpunt bezien, dan hoeven we niet verder terug te gaan dan de periode waarin Jesjoea de Messias werd geboren. We weten dat Hij de Sabbat onderhield en we weten dat Hij het op dezelfde dag vierde als de Joden van Zijn tijd. Bijv.:

Lucas 4:16

En Hij kwam in Nazareth, waar Hij opgevoed was, en ging naar Zijn gewoonte op de dag van de Sabbat naar de synagoge, en Hij stond op om te lezen.

De discipelen in de eerste eeuw deden hetzelfde:

Handelingen 17:2

En Paulus ging naar zijn gewoonte bij hen naar binnen en drie Sabbatten lang ging hij met hen in gesprek vanuit de Schriften.

Dus de eigenlijke vraag is of er ooggetuigen uit de eerste eeuw zijn die ons duidelijk kunnen maken of de Joden van die tijd de Sabbat hielden op basis van de maan, of in een patroon van een zevendaagse week.

Kunnen we een duidelijk antwoord krijgen op die vraag? .....Absoluut.

Om een duidelijk antwoord te krijgen op deze vraag, onderzoeken we de Talmoed, de Dode Zeerollen, Josephus en verscheidene Romeinse historici en schrijvers uit die periode.

1. De Talmoed

Laat het duidelijk zijn dat wij niet geloven dat we de Talmoed moeten volgen of als autoriteit zien voor doctrine.

We noemen het niet om daarmee aan te geven hoe of wanneer we Sabbat moeten vieren, we weten dat de Messias zich hield aan een wekelijkse Sabbat conform het Jodendom van de 1e eeuw.

Daarom zullen we de Talmoed alleen gebruiken om inzicht te krijgen in de visies die binnen het Jodendom van de 1e en 2e eeuw leefden.

De Talmoed is een redelijk goede bron, want al werd hij circa 130 jaar na de vernietiging van de tempel en Jeruzalem samengesteld, delen ervan geven historische referentiekaders voor wat er speelde toen de tempel nog bestond.

De Talmoed bestaat uit drie delen. Allereerst de Misjna, waarop de nadruk ligt in de Talmoed. Daarnaast de Gemara, een commentaar op de Misjna. En tot slot het commentaar van Rashi op beide delen. In de Misjna wordt een beeld gegeven van de overtuigingen van het Jodendom van de 1e eeuw. Er wordt vaak verwezen naar de visies van twee Joodse geleerden, Shammai en Hillel. Zij waren de leiders van twee 'scholen' of 'huizen' (die vaak tegenover elkaar stonden). Hillel en Shammai leefden tussen 50 v.Ch en 50 n. Chr. Dus ze leefden ten tijde van Jesjoea's bediening op aarde.

In de Talmoed wordt gesproken over meer dan 300 meningsverschillen tussen beide huizen. In het Jodendom kreeg de visie van het huis van Hillel (Beit Hillel) meestal de voorkeur boven de visie van het huis van Shammai (Beit Shammai). Je zult zien dat de Talmoed er duidelijk over is dat de Maansabbat niet werd gevierd door Beth Hillel, Beth Shammai noch door een andere Joodse man die leefde in de eerste eeuw.

In ons eerste voorbeeld onderzoeken we een meningsverschil tussen Hillel en Shammai over welke zegen moest worden uitgesproken als de "nieuwe maan op een Sabbat valt".

Talmoed

"R. Zera antwoordde: De Nieuwe Maan is anders dan een feest – Omdat ze wordt genoemd in de zegening van de heiligheid van de dag in de morgen- en avondgebeden is het onderdeel van het aanvullende gebed. Maar is Beth Shammai van mening dat het noemen van de Nieuwe Maan moet worden toegevoegd? Werd in feite niet geleerd: Als een Nieuwe Maan op een Sabbat valt, dan vond Beth Shammai: ...moet men in het aanvullende gebed acht zegeningen uitspreken, maar Beth Hillel vond: Zeven? Dit is inderdaad een moeilijkheid." Talmoed - Mas. Eirubin 40b

Het is duidelijk dat als ze de Nieuwe Maan zouden houden, deze nooit op een Sabbat kan vallen, omdat de Maansabbat nooit op de eerste dag van de maand valt. Het verschil in mening zou zijn opgetekend als ze de Maansabbat onderhielden.

Hierna zullen we zien dat de Misjna verslaat wat de tempelpriesters van de eerste eeuw deden met de niet-vlees porties van het paaslam:

Talmoed

"Misjna. De botten en de pezen en de restanten van het paaslam moeten worden verbrand op de zestiende. Als de zestiende op de Sabbat valt, moeten ze worden verbrand op de zeventiende, omdat het gebod van de Sabbat en de Feesten zwaarder wegen." Talmoed - Pesachim 83a

Bij een Maansabbat is het niet aan de orde dat de zestiende dag van de maand op een Sabbat valt. Dit zijn geen mannen die proberen uit te zoeken hoe een wekelijkse Sabbat moet worden ingepast in een Babylonisch leven, maar het is een verwijzing naar de daden van de priesters in de eerste eeuw die de Maansabbat zeker niet onderhielden. Dit zijn de praktijken die gebruikelijk waren tijdens de tempelperiode ten tijde van het leven van Jesjoea en Zijn discipelen.

In de Misjna wordt ook de volgende regel gegeven ten aanzien van de graanoffers:

Talmoed

"Misjna. Iemand mag een graanoffer brengen dat bestaat uit 60 tienden en ze in één vat brengen als hij zegt: "ik neem het op me om 60 tienden te offeren, hij mag ze in een vat brengen. Maar als hij zei: "Ik neem het op me om 61 tienden te offeren, dan moet hij er 60 in een vat brengen en één in een ander vat; Als de gemeente op de eerste dag van het Loofhuttenfeest, als die op een Sabbat valt, 61 tienden als graanoffer brengt, dan is het voldoende dat een enkele persoon zijn graanoffer vermindert met een tiende van dat van de gemeente". Talmoed - Menachoth 103b

Het is duidelijk dat dit een verslag is van wat er speelde toen de tempel nog dienst deed, omdat er na die tijd geen plek meer was om het offer naar toe te brengen. Bij een Maansabbat komt het nooit voor dat de eerste dag van het Loofhuttenfeest op een andere dag dan een Sabbat valt (15^e dag van de zevende maand).

Uit de geschreven bronnen over het Jodendom in de 1^e eeuw blijkt dat toen de tempel nog dienst deed, er geen Maansabbat werd onderhouden. De Sabbat werd gevierd op een repeterende, zevende dag van de week, zoals opgedragen wordt in Genesis 1, niet op basis van de maancyclus.

Dus, omdat Jesjoea de Sabbat hield op hetzelfde moment als de rest van de Joden van zijn tijd, deed Hij niet aan de Maansabbat, een doctrine die binnen het Jodendom van die tijd niet lijkt te bestaan.

We moeten ook vermelden dat als je je verdiept in de Talmoed, je één ding duidelijk zal worden: Ze discussieerden over bijna alles. Iets dat zo groot is als het moment waarop de Sabbat moet worden onderhouden zou ten minste ergens moeten worden vermeld.

Ze discussieerden tenslotte over elk kleine puntje van de wet! Dat een dergelijke discussie ontbreekt, spreekt dus boekdelen.

2. De Dode Zeerollen en Josephus

De Dode Zeerollen werden volgens geleerden geschreven door de Essenen, een sekte binnen het Jodendom van de 1e eeuw. Onderdeel van de Dode Zeerollen is een aantal buiten-Bijbelse rollen die licht lijken te werpen op wat deze sekte geloofde en in praktijk bracht. Als we begrijpen wat zij geloofden, kan dat helpen om te bepalen of de Maansabbat werd onderhouden door het Jodendom van die tijd.

Er is geen twijfel (zelfs niet door maansabbatariërs) dat de schrijvers van deze rollen geen aanhangers van de Maansabbat waren.

De rol over de kalender laat zien dat ze zich hiielden aan een terugkerende zevendaagse weekcyclus, onafhankelijk van de maanfasen. We kennen niemand die dat betwijfelt. De Kalenderrol en het Lied van het Sabbatoffer bevestigen het.

Natuurlijk zullen Maansabbatariërs over het algemeen zeggen dat deze Joodse sekte het mis had ten aanzien van de Sabbat. Maar in zijn boek spreekt Josephus over de Essenen. Josephus was een Joodse historicus uit de eerste eeuw die veel schreef over het leven in Judea van zijn tijd.

Hij legt gedetailleerd uit hoe de praktijken van de Essenen afweken van die van anderen. Hij noemt van alles; van hoe de Essenen niets meenemen als ze op reis gaan, of hoe ze olie zien als verontreiniging. In zijn boek *Oorlogen van de Joden 2:119-161*, wijdt Josephus maar liefst 2000 woorden aan hen, waarbij hij meer dan 100 karakteristieken van hun manier van leven beschrijft.

Dus noemde Josephus dat ze de Sabbat op een andere dag vierden dan de rest van het Jodendom?

Oorlogen van de Joden 2:147

... Ze zijn zelfs nog strikter dan de andere Joden in het rusten van hun werk op de zevende dag; ze bereiden niet alleen hun voedsel op de voorgaande dag, zodat ze niet verplicht worden om een vuur aan te steken op die dag, maar ze verplaatsen nog geen pan van zijn plaats, en ze doen hun behoefte niet op die dag.

Hier zegt Josephus zelfs dat de Essenen "*strikter zijn dan welke Joden dan ook in het rusten van hun werk op de zevende dag*". Lijkt het erop dat ze een andere dag als Sabbat vierden?

Zou het niet vreemd zijn als Josephus wel zou vermelden dat de Essenen strikter waren in het rusten van hun werk op de Sabbat, maar niet zou vermelden dat de Essenen de Sabbat op een andere dag vierden dan de andere Joden van die tijd?

Als de Essenen een andere dag onderhielden dan de rest van het Jodendom, dan zou Josephus niet kunnen zeggen dat ze op de zevende dag rustten. Hij zou moeten zeggen dat ze gewoon waren op een andere dag te rusten.

In de Dode Zeerollen wordt niet vermeld dat de Essenen van mening verschilden over het tijdstip waarop het Sabbat was. In feite is er geen historisch verslag van welke Joodse sekte dan ook die qua visie afwijkt op het punt van de Sabbat.

Elders spreekt Josephus over een van de grootste torens die in Jeruzalem werd gebouwd:

Oorlogen van de Joden 4:582

...en de laatste werd opgericht op de top van de Pastophoria, waar natuurlijk een van de priesters stond, die een signaal op de trompet gaf aan het begin van elke zevende dag, in de avondschemering, en ook 's avonds als de dag voorbij was, om de mensen te zeggen dat ze moesten stoppen met werken, en dat ze weer aan de slag konden gaan.

Dus in zijn verslag vermeldt hij dat er aan het begin van elke zevende dag een trompet werd geblazen, om aan te geven wanneer de mensen moesten stoppen met werken en weer aan de slag mochten. Het is daarbij interessant dat er archeologische vondsten zijn gedaan die in lijn met het commentaar van Josephus bevestigen vanaf welke plaats werd geblazen:

"Toen we de prachtig gepleisterde Herodiaanse straat opgroeven, die grenst aan de zuidelijke muur, vlakbij de zuidwestelijke hoek van de omheiningsmuur, vonden we een bijzonder groot hardstenen blok. Binnenin was een holte waarin een man kon staan, zeker als het hardsteen ergens aan werd verbonden, waardoor de ruimte groter wordt.

Aan de buitenkant was een zorgvuldig en elegant gemaakte Hebreeuwse inscriptie: תיבל [ייר] דהלה, יךרה; "voor de plaats waaruit het Bazuingeschal (verkondigt)."

Als het herstellen van het woord "verkondigen" correct is, dan zullen de ontbrekende onderdelen van de inscriptie ons waarschijnlijk meer vertellen over het uitroepen van het begin en eind van de Sabbat.

De steen is omvergeworpen tijdens de Romeinse vernietiging van de Tempel en is op de onderliggende straat terecht gekomen. Daar heeft hij bijna tweeduizend jaar gelegen voordat wij hem hebben ontdekt.

Van oorsprong moet het een onderdeel zijn geweest van het hoogste deel van de zuidwestelijke hoek van de Tempelberg. Vanaf een plek bovenop de Tempelkamers kon een priester de bazuin blazen op Sabbatavond, om het begin van de Sabbat en het staken van alle werkzaamheden aan te kondigen, om op de volgende avond aan te kondigen dat de Sabbat voorbij was en dat het werk kon worden hervat.

De stad was volledig zichtbaar vanaf dit punt op de zuidwestelijke hoek van de Tempelberg; Het klaroengeschal van de bazuin zou tot op de verste markten in de stad gehoord worden.

Een dergelijke locatie wordt beschreven door Josephus in zijn werk De Joodse Oorlog (IV, 582)." Uitgever, H. S. 2004; 2004. BAR 06:04 (Juli/Aug 1980).

Josephus vermeldt ook dat Agatharchides, een Griekse historicus die leefde in de 2e eeuw voor Chr. iets interessants schreef over de vernietiging van Jeruzalem door Ptolemeus:

Tegen Apion 1:208 "Toen Agatharchides dit verhaal had verteld, en de gek had gestoken met Stratonice vanwege haar bijgeloof, geeft hij een vergelijkbaar voorbeeld van iets dat over ons werd geschreven:--

209 `Er is een volk dat Joden wordt genoemd, ze wonen in een stad die sterker is dan alle andere steden, die door de inwoners Jeruzalem wordt genoemd, waarin het de gewoonte is om elke zevende dag te rusten; op dat moment maken ze dan ook geen gebruik van hun legers, en houden ze zich niet bezig met de huishouding, en doen ze geen zaken, maar op heilige plaatsen spreiden ze hun handen uit naar de hemel, waar ze tot de avond bidden.

210 Nu gebeurde het op het moment dat Ptolemaeus, de zoon van Lagos, de stad binnenkwam met zijn leger, dat deze mannen, omdat ze hun rare gewoonte in acht hielden, de stad niet beschermden, maar hun land overgaven in onderwerping aan een harde heer; daardoor werd hun wet openlijk bespot omdat het gebod dwaze praktijken voortbracht."

Ptolemaeus was de Generaal van Alexander de Grote, die Jeruzalem innam in 332 v.Chr. We zien dat de Joden zich niet verdedigden of de wapens ter hand namen op de Sabbat, die "elke zevende dag" plaatsvond.

Als wij de Sabbatgewoontes van Maansabbatariërs moeten omschrijven, dan zouden we zeker niet vertellen dat hun Sabbat houden iets was wat ze "elke zevende dag" deden. We zouden eerder vermelden dat ze alleen op bepaalde dagen Sabbat hielden op bepaalde dagen van de maand.

Daarom is het overduidelijk dat Josephus omschreef wat werd gedaan sinds "in het begin" toen God de eerste week schiep en rustte op elke zevende dag, zonder onderbrekingen van de maan.

3. Romeinse geschiedkundigen en schrijvers

Er lijkt een groeiende trend te zijn onder Maansabbatariërs dat ze mensen die een wekelijkse Sabbat vieren, "Satyr-dag vierders" noemen – alsof we een heidense Romeinse week volgen in plaats van de week die volgens hen in de Bijbel staat.

Terwijl het in feite zo is dat de Joden niet wilden dat de heilige Sabbat werd geassocieerd met "Saturnus", een afgod die niets te maken heeft met Jodendom.

De Naam "Zaterdag of Dag van Saturnus" komt bij de heidenen vandaan, niet bij de Joden. Op de plaats waar het hoofdkwartier van 119 Ministries is, heet de zaterdag "sabado". In Latijns-Amerika wonen veel verstrooide Sefardische Joden. "Sabado" is wat linguïstiek betreft, afgeleid van het Hebreeuwse woord "Sjabbat" of "Sabbat". Dus een nadruk op het Nederlandse woord voor "Zaterdag" als afkomstig van de Romeinse "Dag van Saturnus", is in feite ERG afhankelijk van de cultuur waaruit je komt. De Joden zijn eensgezind in hun benaming van de zevende dag van de week. Zij noemen het "de Sabbat."

Maar, om te kunnen bepalen of de Joden van de eerste eeuw de Sabbat vierden aan de hand van de Maansabbat of, zoals wij geloven op een wekelijks terugkerende Sabbat, kan het onderzoeken van de verslagen van Romeinse geschiedkundigen en andere schrijvers erg handig zijn.

Maansabbatariërs erkennen het, en het blijkt duidelijk uit historische verslagen, dat de Romeinen niet de maanfasen volgden bij het bepalen van de weken, of zelfs de maanden.

Daarom kunnen de geschriften van Romeinse geschiedkundigen en andere schrijvers ons helpen om te zien of de Romeinen de Joodse Sabbat associeerden met hun “zaterdag” of “Dag van Saturnus”.

Als ze de Sabbat associeerden met hun Dag van Saturnus in de eerste eeuw of daarvoor, dan is dat onoverkomelijk bewijs dat de Joodse en de Romeinse week zich aan dezelfde wekelijkse cyclus hielden.

We zullen zien dat er geen twijfel is dat Romeinse historici en andere schrijvers expliciet en herhaaldelijk het tijdstip van de Joodse Sabbat associëren met de zevende dag van de Romeinse week, in een herhalende cyclus van zeven dagen, onafhankelijk van de maanfasen.

70 - 84 n.Chr. (AD)

Frontinus, een Romeinse soldaat die leefde tussen het jaar 40 en 103 n.Chr. schreef in 84 n.Chr. een boek over militaire strategieën genaamd “Strategematicon”. Daarin schrijft hij:

"De vergoddelijkte Augustus Vespasianus viel de Joden aan op de dag van Saturnus, een dag waarop het voor hen zondig is om wat voor werk dan ook te doen." Frontinus Stratagem 2.1.17.

In de oorspronkelijke Latijnse versie van dit boek staat "Saturnis" in plaats van Saturnus, waarmee wordt bevestigd dat de Romeinen de Sabbat associeerden met hun “dag van Saturnus” en dat is de zevende dag van de week.

Daar komt natuurlijk de Romeinse Zaterdag vandaan, het was de dag van Saturnus.

Omdat dit boek meer dan 14 jaar na de vernietiging van Jeruzalem door Vespasianus (Titus) werd geschreven, is dit behoorlijk sterk historisch bewijs, opgetekend door een ooggetuige uit de eerste eeuw, dat de Sabbat is verbonden met de periodieke zevendaagse cyclus van de Romeinen.

63 v.Chr. - 229 n.Chr.

Cassius Dio, een Romeinse historicus die leefde tussen ca. 155 en 229 n.Chr. en die gebruik maakt van de historische annalen van het Romeinse keizerrijk, schreef over 3 veldslagen van het Romeinse keizerrijk tegen de Joden.

De eerste veldslag vond plaats toen Hyrcanus II en Aristobulus II, twee broers die afstamden van de Makkabeeën, waren verwickeld in een strijd over wie zou regeren. De Romeinen bemoeiden zich ermee, in de persoon van Pompey, en zorgden voor een oplossing, waarbij ze de kant van Hyrcanus kozen. In het verhaal over de veldslag van Pompey' wordt de Sabbat genoemd.

We bevinden ons in het jaar 63 v.Chr.:

"Het overgrote deel van de stad nam hij zonder enige moeite in, omdat hij werd ontvangen door de partij van Hyrcanus; maar de tempel, die door de tegenpartij werd bezet, werd met moeite ingenomen. Het gebouw was namelijk hooggelegen en was verstevigd met een eigen muur, en als ze het op alle dagen zouden hebben verdedigd, had hij het nooit kunnen innemen. Maar het gebeurde dat ze het gebouw ontruimden op de dag van Saturnus, en doordat ze op die dag nooit enig werk deden, gaven ze de Romeinen daarmee een mogelijkheid om de muur neer te halen.

Laatstgenoemde, die geleerd had van dit bijgeloof, deed op de andere dagen geen serieuze pogingen, maar op die dagen, voerden ze de aanval uit.

Zo werden de verdedigers gevangengenomen op de dag van Saturnus, zonder dat ze zich verdedigden, en de waardevolle goederen werden geplunderd.

Het koninkrijk werd gegeven aan Hyrcanus, en Aristobulus werd weggedragen."

Cassius Dio Roman History 37.16.1-4

Dus de Romeinen deden hun voordeel met het feit dat de Joden niet wilden werken op de Sabbat. Wanneer was de Sabbat? Nogmaals, de wekelijkse Sabbat valt samen met de Romeinse "Dag van Saturnus".

De tweede veldslag die door Cassius Dio werd opgetekend vond plaats in 36 v.Chr. Na deze veldslag kwam de eerste Koning Herodes aan de macht:

"De Joden hadden inderdaad grote schade toegebracht aan de Romeinen, maar zelf leden ze nog veel meer.

De eersten van hen die gevangengenomen werden, waren degenen die vochten voor het grondgebied van hun god, na de rust op de dag genaamd de dag van Saturnus.

Ze waren zo toegewijd aan hun geloof dat de eerste groep gevangenen, degenen die bij het innemen van de tempel gevangen waren genomen, toen ze werden vrijgelaten toen de dag van Saturnus aanbrak, naar de tempel gingen en daar de voorgeschreven rituelen uitvoerden, samen met de rest van het volk.

Deze mensen werden door Antonius toevertrouwd aan het bewind van een zekere Herodes; maar Antigonus bond hij aan een kruis om te worden gezeseld – een straf die geen andere koning in handen van de Romeinen had ondergaan,— en daarna sloeg hij hem."

Cassius Dio Roman History 49.22.4-6

Let op dat Cassius Dio vermeldt dat de Joden de gewoonte hadden "bepaalde rituelen" uit te voeren in de tempel op de dag die toen ook werd genoemd "Dag van Saturnus". Dit is een indicatie dat de Sabbat niet alleen de "Dag van Saturnus" werd genoemd tijdens zijn leven, maar dat die ook "Dag van Saturnus" werd genoemd n 36 v.Chr., lang voordat Jesjoea werd geboren in Bethlehem.

Vervolgens vermeldt hij dat de vernietiging van Jeruzalem in 70 n.Chr. op een Sabbat plaatsvond, die hij opnieuw de "Dag van Saturnus" noemt:

70 - 229 n.Chr.

Zo werd Jeruzalem vernietigd op de Dag van Saturnus, de dag die ook nu nog het meest heilig is voor de Joden. Vanaf die tijd werd verordend dat de Joden die zich hielden aan hun oude gewoonten een jaarlijks tribuut van twee denarii moesten betalen aan Jupiter Capitoline.

Als gevolg op dit succes ontvingen beide generaals de titel Keizer, maar geen van beiden werd dat in Juda, hoewel alle andere eerbewijzen die passend waren voor de gelegenheid van een zo geweldige overwinning, waaronder triomfbogen, aan hen werden gewijd.

Cassius Dio Romeinse geschiedenis 65.7.2

Dus uit dit verslag blijkt dat de Joden de Sabbat hielden op de "Dag van Saturnus" vanaf 63 v.Chr. tot op dat moment, niet later dan 229 n.Chr. Zijn verslag komt overeen met het verslag over de slag in 70 n.Chr. van Frontinus.

ca. 100 n.Chr.

De historicus Cornelius Tacitus (ca. 56 – 117 n.Chr.), veronderstelde dat de Joden de Sabbat hielden uit luiheid, en hij bracht de Sabbat in verband met de Romeinse afgod Saturnus:

Ze zeggen dat ze de zevende dag wijden om te rusten, omdat er op die dag een einde kwam aan hun moeilijkheden. Later, toen die luiheid hen wel beviel, gaven ze ook het zevende jaar over aan luiheid.

Anderen houden vol dat ze dit doen ter ere van Saturnus; ofwel hun religieuze principes zijn afkomstig van de Idaei, die zouden zijn verdreven tezamen met Saturnus en die de voorvaderen werden van het Joodse volk, of anders vanwege de zeven sterrenbeelden die de levens van mensen bepalen, de ster van Saturnus beweegt in de bovenste baan en heeft een bijzondere invloed, en ook omdat de meeste hemellichamen rond hun as bewegen in meervouden van zeven. Uit: De Geschiedenissen, Boek V

Nogmaals, het feit dat een heiden het houden van de Sabbat associeert met Saturnus laat zien dat de wekelijkse Romeinse Dag van Saturnus (Zater-dag) overeenkwam met wat Jahweh de Sabbat noemt.

Tacitus is een ooggetuige uit de eerste eeuw die geen “appeltje had te schillen” met het tijdstip waarop de Sabbat moest worden onderhouden. Hij schreef dit meer dan 30 jaar na de vernietiging van de tempel in Jeruzalem.

28 tot 1 v.Chr.

Tibullus, een Latijnse Dichter die leefde tussen 54 en 19 v.Chr. verwijst in één van zijn treurzangen naar de Sabbat. De dichter wordt geciteerd door J. Hugh Michael in zijn artikel "De Joodse Sabbat in de Latijnse Klassieke Geschriften".

In dit krantenartikel zegt hij:

"Tibullus geeft ons opnieuw een glimp van de invloed van de Sabbat op de Romeinen. De Dichter, ziek in een land ver van zijn eigen, klaagt over zijn eenzaamheid; hij heeft geen moeder of zuster om hem te verzorgen; ook Delia is niet bij hem - zij had alle goden geraadpleegd voordat ze hem toestemming gaf om de stad te verlaten. Tibullus zegt:

Iedereen beloofde een veilige terugkeer; maar ondanks dat alles bleef ze achter in tranen en grote angst voor mijn reis. En zelfs ik, degene die haar troosten moest, zocht - nadat ik mijn rekeningen had voldaan, nog naar innerlijke drijfveren om mijn vertrek te kunnen uitstellen. Ik kon geen vogels, woorden of kwade voortekens aanwenden als excuus, maar de heilige Dag van Saturnus bracht mij soelaas.

Book I, Eleg. iii 13-18 in Postgate's translation in the Loeb Classics.

De dag waarover de dichter natuurlijk spreekt is de zaterdag, of zoals Postgate het verwoordt, "de Joodse Sabbat, waarop geen werk mocht worden uitgevoerd", en de implicatie is duidelijk, dat onwil om op reis te gaan op een Sabbat niet ongewoon was onder de inwoners van Rome, want Tibullus somt de meest voorkomende redenen op waarom reizen werden uitgesteld waarvoor hij zich maar al te graag beschikbaar stelde".
De Joodse Sabbat in de Latijnse Klassieke Geschriften. J. Hugh Michael Victoria College, Toronto, Canada.
The American Journal of Semitic Languages and Literatures, Vol. 40, No. 2. (Jan., 1924), pp. 117-124.

Het is interessant dat de Romeinen helemaal niet te maken hebben met reizen op Sabbat. J. Hugh Michael noemt een ander geschrift door de Dichter Ovid, die leefde van 43 voor tot 17 n.Chr.:

Het getuigenis van Ovid is nog indrukwekkender. In de Ars Amatoria geeft hij instructies aan een jonge Romein die verlangt naar iemand die zijn verlangens kan stillen, hoe hij zijn zoektocht moet vervolgen.

De zoektocht moet hem niet naar een verafgelegen veld leiden: er is geen tekort aan geschikte jonkvrouwen in Rome.

De dichter maakt zelfs duidelijk in welke delen van Rome de zoektocht van de verliefde jongeling het meest succesvol zal zijn: hij moet dat niet veronachtzamen' (Adonis klaagde over Venus, of de zevende dag die door de Syrische Jood werd geheiligd")

Het eerste deel van zijn aanwijzing kan alleen maar betekenen dat de jongeling de Tempel van Venus moet bezoeken waar haar verdriet om Adonis wordt herdacht op de gedenkdag van zijn dood.

Daarmee in overeenstemming moet het tweede deel betekenen dat hij de Sabbatdiensten moet bijwonen die in de Joodse synagogen worden gehouden. Is het mogelijk om enige andere betekenis te geven aan het advies aan de jongeling om de zevende dag, die wordt onderhouden door de Syrische Jood, niet te vermijden?

En welke betekenis heeft deze raad, tenzij Romeinse maagden gewend zijn om de diensten bij te wonen?

Je gaat bijna denken dat het de bedoeling van de dichter was dat de jonge Romein verliefd zou worden op een Jodin!

De Joodse Sabbat in de Latijnse Klassieke Geschriften. J. Hugh Michael Victoria College, Toronto, Canada. The American Journal of Semitic Languages and Literatures, Vol. 40, No. 2. (Jan., 1924), pp. 117-124

Het werk waar J. Hugh Michael aan refereert, *Ars Amatoria*, werd ongeveer rond het jaar 1 v.Chr. geschreven.

Dus, het is duidelijk dat de Romeinen de zevende dag van hun Romeinse week associeerden met de Sabbat. Maar was het houden van de Sabbat inderdaad verbonden met hun cultuur?

119 n.Chr.

De Sabbat lijkt nauw te zijn verbonden met de wekelijkse cyclus van de Romeinen uit de eerste eeuw. Dit blijkt uit de geschriften van Suetonius. Suetonius (ca. 69 – 130 n.Chr.) was een Romeinse historicus die "Levens van twaalf Caesars" schreef in 119 n.Chr. In zijn beschrijving van het leven van Tiberius Caesar (14 - 37 n.Chr.) schreef hij:

"De grammaticus Diogenes, die de gewoonte had om elke Sabbat te onderwijzen in Rhodes, wilde Tiberius niet binnenlaten toen die kwam om naar hem te luisteren op een andere dag, maar hij stuurde een eenvoudige slaaf om zijn boodschap over te brengen, waarbij hij hem verwees naar de zevende dag. Toen deze man bij de Keizer op de stoep stond om zijn eerbetoon te brengen, nam Tiberius geen wraak, maar gebood hem slechts zeven jaar later terug te komen." Suetonius The Life of Tiberius 32.2

Rhodes was een belangrijk onderwijscentrum voor Romeinse families. Het is interessant dat de zevende dag in Romeinse literatuur de "Sabbat" (Latijn: sabbatis) wordt genoemd, zeker omdat het werd geschreven door een heidense historicus die een tijdlang zelfs de secretaris van de Romeinse heerser was (Wikipedia over Suetonius).

Het lijkt erop dat de verwijzing van J. Hugh Michael naar de Romeinse dichters, evenals zijn verwijzingen uit Suetonius, een sterke aanwijzing is dat de Sabbat van de zevende dag veel meer was ingeburgerd in de Romeinse maatschappij dan de meeste mensen zich realiseren. Mogelijk is dat een van de redenen waarom Josephus zei:

"In de missen is al langdurig een intens verlangen om onze religieuze betrachtingen over te nemen; en er is geen stad, Grieks of barbaars, en geen enkel volk, die niet heeft gehoord van ons gebruik van ophouden met werken op de zevende dag en die ons vasten en het aansteken van de kaarsen en veel van onze verboden ten aanzien van voedsel niet kent.

Apion 2:282-283

Als we al deze dingen overwegen, dan lijkt het erop dat de Romeinen de zevendaagse week overnamen van de Joden, en niet andersom. Gedurende 5 eeuwen of langer hadden de Romeinen een week van 8 dagen aangehouden waarbij de dagen van de week waren genoemd naar een letter van het alfabet, van A tot en met H. Ze hielden geen week van zeven dagen totdat ze in contact kwamen met sabbatvierende Joden in de laatste eeuwen voor Chr.

Het feit dat ze de dagen van de week naar verschillende hemellichamen gingen noemen, bewijst niet dat die de basis vormen voor de zevendaagse week. De naamgeving van de dagen naar hemellichamen lijkt af te stammen van de Babylonische of Hindoe beschaving, en niet van de Romeinen.

Dus als jij de Maansabbat onderhoudt, dan willen we jou de volgende vraag stellen: *"Als de Joden in de eerste eeuw de Maansabbat onderhielden, en pas later de zogenaamde "Romeinse week" overnamen, waarom herhalen de Romeinen uit de eerste eeuw dan steeds dat de Joodse Sabbat valt op hun "Dag van Saturnus (Zaterdag)?"*

Het antwoord op deze vraag is natuurlijk dat de Joden uit de eerste eeuw, waaronder Jesjoea de Messias en Zijn discipelen, zich aan dezelfde zevendaagse week hielden, die ook door de Romeinen werd gehanteerd. Het is een historisch feit dat dezelfde volgorde van weken en dagen tot op deze dag bestaat en niet is veranderd. Jahweh heeft Zijn heilige Sabbat bewaard!

Conclusie

Vanuit historisch oogpunt geloven maansabbatariërs dat de Maansabbat werd onderhouden in het Jodendom van de 1e eeuw, maar verloren ging na de vernietiging van de tempel in Jeruzalem.

Maar zelfs als iemand al het bewijs dat het tegenovergestelde laat zien afwijst, lijkt het bijna onmogelijk voor Sabbatvierders overal verspreid over de wereld om een veronderstelde "maansabbat" te vieren zonder enig bewijs voor een zo dramatische verandering. Uit de historische verslagen blijkt duidelijk dat de Joden uit de eerste eeuw de Sabbat hielden net zoals wij, op een zich herhalende zevende dag.

In de Bijbel kun je zoeken, van Genesis tot en met Openbaring, maar je zult geen enkele tekst vinden waarin wordt geboden om de "Maansabbat" te vieren. Zoals Jahweh ervoor heeft gezorgd dat Zijn geïnspireerde Woord niet verloren ging in de oudheid, zo heeft Hij ook Zijn heilige Sabbat bewaard.

Adam hield die dag, Noach hield die dag, Abraham, Izaäk en Jacob hielden die dag. Jozua hield die dag, de rechtvaardige rechters en koningen hielden die dag. De profeten van Jahweh hielden die dag, de teruggekeerde ballingen waren er op gebrand om de Sabbat te onderhouden, en we

weten dat Jesjoea en Zijn discipelen die dag hielden, waarmee wordt bewezen dat Jahweh Zijn Sabbat bewaarde tot en met de 1e eeuw n.Chr.

Dat geldt tot op heden. Jahweh heeft Zijn Woord, Zijn Naam en Zijn Sabbat voor ons bewaard.

We willen nu nog ingaan op een aantal vragen over de Maansabbat

1) Hoe leggen jullie Ezechiël 46:1 uit – hoe kan de poort op hetzelfde tijdstip worden geopend als gesloten?

Dit is gefundeerd op de aanname dat er altijd zes elkaar opvolgende werkdagen moeten zijn, zonder onderbreking.

Maar of je nu de Maansabbat onderhoudt of de wekelijks terugkerende Sabbat, de zes werkdagen worden onderbroken door de feesten zoals de laatste dag van Ongezuurde Broden, die op de 21e dag van de 1e maand valt en de Grote Verzoendag, die op de 10e dag van de 7e maand valt.

Het gaat erom dat de poorten open waren als de mensen samenkwamen om te aanbidden. De Sabbat en Nieuwe Maan zijn de reguliere uitzonderingen op de gesloten poort, maar er zijn nog andere uitzonderingen ongeacht of je in een wekelijks terugkerende Sabbat gelooft.

Dus Ezechiël 46 bewijst helemaal niets.

2) Hoe is de profetie uit Klaagliederen 2:6 van toepassing op de Sabbat en Feesten?

Ze waren vergeten in "Sion" omdat ze waren weggevoerd in gevangenschap, daarover gaat het hele boek Klaagliederen.

3) Waarom konden ze niet wachten tot de Sabbatten en Nieuwe Manen voorbij waren in Amos 8:5 als het geoorloofd is om te kopen en verkopen op de nieuwe manen?

Het zou heel goed kunnen dat Amos hier verwees naar de nieuwe maan van de 7e maand van het jaar, dat is Bazuinendag.

Dat is de enige nieuwe maan in de Bijbel waarop werk expliciet is verboden, dus waarschijnlijk bedoelt Amos die dag.

4) Verklaar de dagelijkse offers en de offers voor de Sabbatten en nieuwe manen uit Numeri 28:4-15; waarom zijn er geen voorzieningen voor nieuwe maan offers die op de Sabbat vallen of voor Sabbatoffers die op een nieuwe maan vallen?

Dat is niet nodig.

Je moest gewoon de offers brengen die waren vereist afhankelijk van welke dag het was.

5) Leg Amos 5:25-27 uit – wie zijn Sikkuth en Kiyun en wat is deze astrologische machtige (stergod) precies en heeft die iets te maken met satyr-dag?

Kiyun was een Babylonische afgod. Hielden zij geen Maanweek? In ons denken is dit helemaal niet relevant. De Romeinen noemden de zevende dag van de week de "Dag van Saturnus", maar de Joden noemden die dag altijd "Sabbat."

6) Toen Jahweh het volk gebod om rond de muren van Jericho te marcheren gedurende zeven dagen, overtraden ze daarmee niet de Sabbat?

Nee. Ten aanzien van oude steden in het land Israël moeten we ons ervan bewust zijn dat ze over het algemeen een relatief klein stukje land besloegen. Het oude Davidische Jeruzalem was bij benadering slechts 4 hectare in omvang en had een bevolking van ongeveer 2000 personen. Onder de regering van Salomo nam de omvang toe tot 13 hectare en de bevolking tot ongeveer 5000. Uit archeologische vondsten blijkt dat Jericho een betrekkelijk kleine omvang had:

*"Archeologische opgravingen wijzen erop dat de muren van het oude Jericho waren gebouwd rondom een gebied van circa 2 tot 2,5 hectare in omvang".
(Johannes Garstang, "De muren van Jericho. The Marston-Melchett Expedition of 1931," PEFQS 1931, p. 186).*

In dat licht zou iemand die rondom de muren van Jericho wandelde ongeveer 650 meter moeten lopen. De traditionele "Sabbatsreis" die wordt genoemd in Handelingen 1:12 omvat een afstand van circa 1000 meter.

We hopen dat je door dit onderwijs bent gezegend, en vergeet niet, om alles te blijven onderzoeken.

Sjalom.

<http://www.elijah.com/lunarsabbath.html>

Wil je hier meer over weten, of andere studies bekijken, bezoek dan onze website.

Sjalom, dat Jahweh u mag zegenen in uw wandel in het volledige Woord van God.

EMAIL: Info@119ministries.com (USA); info@119ministries.nl

FACEBOOK: www.facebook.com/119Ministries; www.facebook.com/119ministriesnederland

WEBSITE: www.TestEverything.net & www.119ministries.nl

TWITTER: [www.twitter.com/119Ministries#\(USA\)](http://www.twitter.com/119Ministries#(USA))